

Vergaderjaar 2017–2018

34 950 B

Jaarverslag en slotwet Gemeentefonds 2017

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en dus ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2017 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds.

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie toegelicht.

Wetsartikel 3 (verplichtingenbedrag als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Fvw)

Als gevolg van artikel 5, eerste lid van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) juncto artikel 6, vierde lid van de Invoeringswet Financiële-verhoudingswet (IFvw), hebben de gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering c.a. en de aanvullende uitkeringen is opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

De Staatssecretaris van Financiën,
M. Snel

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Onderdeel uitgaven, verplichtingen en ontvangsten

Uitgaven

In onderstaande tabel wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het uitgavenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2017 is het uitgavenbedrag van het gemeentefonds met – € 102.567.000 gewijzigd. De in de tabel weergegeven mutaties worden onder de tabel nader verklaard.

Tabel 1: Totstandkoming uitgavenbedrag gemeentefonds (x € 1.000):

Stand uitgavenbedrag vastgestelde begroting 2017	27.193.169
Stand uitgavenbedrag 1e suppletoire begroting 2017	27.821.956
Stand uitgavenbedrag 2e suppletoire begroting 2017	28.008.814
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2017:	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	– 1.181
2) Verhoogde Asielinstroom	– 78.415
3a) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2016	– 1.591
3b) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2017	13.845
4) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2017	– 2
5) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2017	– 34.918
6) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkering sociaal domein 2017	– 305
Totaal mutaties bij slotwet	– 102.567
Stand uitgavenbedrag slotwet begroting 2017	27.906.247
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i>	<i>1.530</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Waarderingskamer</i>	<i>2.441</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Budget A+O-fonds</i>	<i>6.640</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage aan VNG</i>	<i>74.689</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i>	<i>7.464</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i>	<i>15.555.457</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkeringen</i>	<i>1.290.729</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>1.136.719</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i>	<i>9.830.578</i>

De wijziging van het uitgavenbedrag is het saldo van een aantal mutaties:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet

Het gerealiseerde bedrag komt door de slotwetmutatie € 1.181.000 lager uit dan na de stand 2^e suppletoire begroting 2017 werd geraamd. Het budget voor 2017 is niet volledig tot besteding gekomen. Een deel hiervan zal alsnog in 2018 tot besteding komen. Daarom zullen de uitgaven «Kosten Financiële verhoudingswet» bij Voorjaarsnota 2018 met een maximum bedrag van € 1 miljoen opwaarts worden bijgesteld, conform de bestaande afspraken hierover met het Ministerie van Financiën.

2) Verhoogde asielinstroom

Met de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën is overeen gekomen dat de niet in 2017 benodigde middelen voor Verhoogde Asielinstroom doorgeschoven worden naar 2018. Daarom zal de begroting van het gemeentefonds bij Voorjaarsnota 2018 met hetzelfde bedrag worden opgehoogd. Het betreft een totaalbedrag van € 78.415.000, waarvan € 27.991.000 voor de decentralisatie-uitkering Participatie en integratie en € 50.424.000 voor de decentralisatie-uitkering Partieel effect.

3a) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2016

In de 1^e suppletoire begroting 2017 zijn de mutaties wijziging betalingsverloop 2016 voor de verschillende uitkeringen in de begroting van het gemeentefonds verwerkt. In de loop van 2017 is een openstaande verplichting voor de algemene uitkering 2014 afgeboekt, omdat deze niet meer tot betaling is gekomen. Daarmee samenhangend wordt de mutatie wijziging betalingsverloop 2016 in de slotwet 2017 verlaagd.

3b) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2017

De uitbetalingen aan gemeenten in 2017 blijken hoger te zijn dan bij de 2^e suppletoire begroting 2017 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 13.845.000.

De reden van het verschil ligt in het feit dat zolang de uitkeringsfactor¹ niet definitief is de omvang van betalingen aan de gemeenten kan afwijken ten opzichte van wat in de begroting vermeld staat. De oorzaak ligt bij het verschil tussen raming van de verdeelmaatstaven voor de bepaling van voorlopige uitkeringsfactor en de verdeelmaatstaven die bij de betalingen worden gebruikt. Indien bij de betalingen de definitieve verdeelmaatstaven niet beschikbaar zijn, worden de gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, kan het gat tussen begroting en uitbetaling gedicht worden door de uitkeringsfactor aan te passen. Het onderdeel wijziging betalingsverloop algemene uitkering zal bij 1^e suppletoire begroting 2018 dan ook met dit bedrag neerwaarts worden bijgesteld. Deze mutatie bij 1^e suppletoire begroting 2018 heeft dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2017.

4, 5 en 6) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2017

Het blijkt dat bij deze uitkeringen lagere uitbetalingen zijn gedaan dan bij de 2^e suppletoire begroting 2017 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 2.000 bij de integratie-uitkeringen, € 34.918.000 bij de decentralisatie-uitkeringen en € 305.000 bij de integratie-uitkering sociaal domein. In tabel 2 wordt een specificatie gegeven van deze bedragen. Deze onderdelen zullen bij 1^e suppletoire begroting 2018 opwaarts worden bijgesteld. Deze mutaties in de uitgaven bij 1^e suppletoire begroting 2018 hebben dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2017.

Tabel 2: Specificatie Integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2017 (x € 1.000)

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Integratie-uitkeringen					
Correctie waterschapswegen (knelpunten verdeelproblematiek)	3.451		3.451	3.451	0
Wmo	1.244.921		1.244.921	1.244.921	0
WUW-middelen	1.599		1.599	1.599	0
VTH-taken	40.758		40.758	40.758	0
Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2016	2		2	0	-2
SUBTOTAAL IU (excl. Social domein)	1.290.731	0	1.290.731	1.290.729	-2
IU Sociaal Domein					
IU Sociaal Domein	9.830.578		9.830.578	9.830.578	0
Wijziging betalingsverloop IU Sociaal Domein 2016	305		305	0	-305
Subtotaal IU Sociaal Domein	9.830.883	0	9.830.883	9.830.578	-305
Decentralisatie-uitkeringen					
A58 Aansluiting Goes	3.796		3.796	3.796	0

¹ De uitkeringsfactor is de verhouding tussen de voeding van het gemeentefonds en de totale landelijke uitkeringsbasis. De voeding van het gemeentefonds is de jaarlijkse omvang van het gemeentefonds zoals wordt vastgesteld via de normeringsystematiek. De uitkeringsbasis wordt berekend via vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid).

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Vershil
Actieplan luchtkwaliteit	6.000		6.000	6.000	0
Arbeidsmarktregio Groningen	100		100	100	0
Arbeidsparticipatie mensen met een psychische beperking	2.565		2.565	2.565	0
Basisregistratie Grootchalige Topografie	633		633	633	0
Beeldende kunst en vormgeving	13.500		13.500	13.500	0
Beter benutten	322		322	322	0
Bevolkingsdaling	11.347		11.347	11.347	0
Bodemsanering	67.011		67.011	67.009	- 2
Bonus beschut werk	1.156		1.156	1.156	0
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731		4.731	4.731	0
Burger Alert Real Time	200		200	200	0
Buurtsportcoaches	58.012		58.012	58.012	0
Chemische stoffen	50		50	50	0
City Deal Inclusieve stad	206		206	206	0
City Deal Zorg en veiligheid	105		105	105	0
Dialoog Sinterklaasintocht	45		45	45	0
E-formulieren	50		50	50	0
Economische Zelfstandigheid	885		885	885	0
Energiebesparing koopsector (innovatieve aanpak)	7.550		7.550	7.550	0
Erfgoed en ruimte	67		67	66	- 1
Faciliteitenbesluit opvangcentra	6.148		6.148	6.148	0
Fort Oranje	5.300		5.300	5.300	0
Frictiekosten Energieloket	25		25	25	0
Gezond in de stad	19.846		19.846	19.846	0
Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling	1.400		1.400	1.400	0
Groeiopgave Almere	7.671		7.671	7.671	0
Herstructurering Wsw Oost-Groningen	2.000		2.000	2.000	0
Huisvesting Onderwijs Asielinstroom	8.000		8.000	0	- 8.000
Interreg V Projectstimuleringsregeling	237		237	237	0
Jeugd	21.700		21.700	21.700	0
Kansen voor alle kinderen	85.000		85.000	85.000	0
Klantprofielen in arbeidsmarktregio's	3.100		3.100	3.098	- 3
Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018	1.653		1.653	1.653	0
LHBT emancipatiebeleid	1.634		1.634	1.634	- 1
Maak Verschil	388		388	388	0
Maatschappelijke opvang	385.057		385.057	385.057	0
Meetsysteem van Geluidsnet	36		36	36	0
MIRT Onderzoek A2	10		10	10	0
Nationaal Cultureel-Wetenschappelijk Instituut	17		17	17	0
Ondersteuning Raadsman Loppersum	944		944	944	0
Pilot begeleiding kunstenaars	89		89	88	- 1
Pilot Nederlandse Kernwaarden	187		187	186	- 1
Regionet	4.508		4.508	4.508	0
RSP Zuiderzeelijn	36.277		36.277	36.277	0
Scholenprogramma Groningen	3.000		3.000	3.000	0
Small Business Innovation Research	173		173	173	0
Twinning arbeidsbemiddeling	221		221	221	0
Veiligheidshuizen	7.700		7.700	7.699	- 1
Verander- en versnellingstrajecten Sociaal Domein	2.100		2.100	2.100	0
Vergoeding Tweede Kamer verkiezingen	1.336		1.336	1.335	- 1
Verhoogde asielinstroom: partieel effect	139.835	- 50.424	89.411	76.944	- 12.467
Verhoogde asielinstroom: participatie en integratie	77.623	- 27.991	49.632	42.712	- 6.920
Versterking gemeentelijke aanpak jihadisme	5.801		5.801	5.801	0
Versterking peuterspeelzaalwerk	35.000		35.000	35.000	0
Voorschoolse voorziening peuters	20.000		20.000	20.000	0
Voorzieningenniveau Eindhoven	900		900	900	0
Vrouwenopvang	118.671		118.671	118.671	0
Wachlijsten internationaal onderwijs	5.350		5.350	5.350	0
We can young	98		98	98	0
Weerbaar opvoeden	57		57	57	0
Woon- en leefbaarheidsonderzoek Appingedam	95		95	95	0
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2016	62.534		62.534	55.011	- 7.523
TOTAAL DU	1.250.052	- 78.415	1.171.637	1.136.719	- 34.918
TOTAAL IU en DU	12.371.666	- 78.415	12.293.251	12.258.026	- 35.225

Verplichtingen

In de volgende tabel wordt ter toelichting een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het verplichtingenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2017 is het verplichtingenbedrag met – € 79.602.000 gewijzigd.

Tabel 3: Totstandkoming verplichtingenbedrag gemeentefonds (x € 1.000):

Stand verplichtingenbedrag vastgestelde begroting 2017	27.193.169
Stand verplichtingenbedrag 1e suppletoire begroting 2017	27.763.991
Stand verplichtingenbedrag 2e suppletoire begroting 2017	27.950.849
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2017:	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	– 1.187
2) Verhoogde asielinstroom	– 78.415
Totaal mutaties bij slotwet	– 79.602
Stand verplichtingenbedrag slotwet begroting 2017	27.871.247
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i>	<i>1.524</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Waarderingskamer</i>	<i>2.441</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Budget A+O-fonds</i>	<i>6.640</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage aan VNG</i>	<i>74.689</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i>	<i>7.464</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i>	<i>15.548.079</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkeringen</i>	<i>1.290.729</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>1.109.103</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i>	<i>9.830.578</i>

De wijziging van het verplichtingenbedrag is het saldo van een aantal mutaties. Voor de verklaringen van de in de tabel weergegeven mutaties wordt verwezen naar de verklaringen bij de overeenkomende mutaties van de «uitgaven».

Ontvangsten

Sinds de invoering van de Financiële-verhoudingswet zijn de uitgaven en de inkomsten op grond van artikel 4 van die wet over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2017 worden de ontvangsten met – € 102.567.000 gewijzigd.